

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Št. 56. Letna cena za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 25. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 14. maja 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 56.

Albanija in naša država.

Vesti prihajajo, da bo te dni ratificirana trgovinska pogodba z Albanijo, ki je bila pred tremi leti pač dogovorjena, ali ni mogla stopiti v veljavo. To je važen korak dalekosežnega praktičnega pomena za naš trgovski promet z Albanijo, pa seveda tudi velike politične važnosti. Trgovci utirajo pot boljšemu poznavanju in boljšim političnim odnošajem. Trgovinski Glasnik iz Beograda piše ob tem povodu: Albanija je po svoji naravni legi najjače navezana na našo državo. Z našo državo ima najdaljšo mejno črto. Z njo vzdržuje ne glede na zaprto mejo v teku zadnjih prešlih let uspešno mnoge vzajemne zveze in odnošaje, in končno naša obmejna tržišča Prizren, Djakovica, Gostivar, Kičevo, Debar, Struga, Ohrid in Resan, a poleg teh tudi še ostali trgovinski centri Južne Srbije so najbližja, najbolj pristopna in najbolj znana albanskim uvoznikom in izvoznikom. K temu je treba prištevati tudi zveze, ki so obstojale med albanskimi jadranskimi pristanišči, posebno med Dračom—Valono, z našimi dalmatinskimi lukami in potom njih s pokrajinami, tako z Bosno, Slovenijo, Hrvaško in Hercegovino. Ne samo, da se morejo te zveze v bodočem obnoviti, ampak se morejo, kar je še važnejše, hitro in temeljito pomnožiti in poglobiti.

V splošnem otvarja ratifikacija trgovinske pogodbe z Albanijo vrata za mnoge in lepe prilike v interesu medsebojne izmenjave blaga, okrepitev vzajemnih gospodarskih zvez in poglobitve zaupanja, kar more v celoti vplivati blagodejno na dobre odnošaje med obema sosedoma.

Vpoštevati je treba, da je ratifikacija samo ena poteza v naših odnošajih z Albanijo. Toda ta poteza more, brez ozira na njene lepe pobude, ostati mrtva črta na papirju, ako se s pravočasnim merami od naše strani ne zajamči čim svobodnejši razvoj trgovskega prometa. Te mere se v glavnem nanašajo na naslednje:

Potrebno je predvsem zagotoviti čim hitrejšo zvezo naših mest vzdolž albanske meje z albanskimi vzhodnim zaledjem. Prizren je danes zvezan z zaledjem potom široke ceste, prav tako tudi Peč in Djakovica; Odrih, Kičevo, Gostivar, Struga in Bitolj imajo železniško proggo. Da se razvoj trgovine ne zavira, se mora vzdržati te ceste v dobrem stanju. Kar se tiče železnic, se mora ugotoviti vse okolnosti prometnega in tarifnega značaja in dovoliti vse olajšave za razvoj čim večjega in čim hitrejšega prometa. Tudi je treba rešiti vprašanje pripravnih tranzitnih skladišč v obmejnih mestih, zlasti v Prizrenu, Bitolju in Ohridu. Že leta zahtevajo trgovska društva skupno s skopljansko zbornico, da se to vprašanje reši, toda do danes je ostalo na splošno žalost in škodo še odprto. Grki so to našo zamudo izkoristili in zgradili tranzitna skladišča v Lerinu. Tudi so organizirali avtomobilski promet s Korčo, najvažnejšim in najnaprednejšim trgovskim centrom na albanskem jugu in se jim je tako posrečilo, da so razvili do zavidljive stopnje lastno in obmejno trgovino z Albanijo.

Potrebno je olajšati privatni inicijativi na Ohridskem jezeru organizacijo prevoza blaga čez jezero, ker ta pot je bila od nekdaj posebne važnosti za trgovino med Albanijo in Južno Srbijo.

Končno se morajo izvesti potrebne mere, da se vpostavijo stalne paro-

Zborovanje naših Penklubov v Ljubljani.

Te dni se mude v Ljubljani odposlanci beograjskega in zagrebskega Pen-kluba. Hrvatski in srbski književniki so si v nedeljo ogledali prirodne lepote naše Gorenjske in so bili vsepovsod kar najprisrčnejše sprejeti in pozdravljeni. V ponedeljek dopoldan so imeli svoja posvetovanja v Ljubljani in sicer v veliki dvorani Zbornice za TOI. Številne odposlance iz hrvaških in srbskih krajev je pozdravil predsednik Pen-kluba v Ljubljani g. ravnatelj Oton Župančič. V imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je nagovoril odlične zborovalce generalni tajnik zbornice gosp. dr. Fran Windischer in je dejal:

Moja gospoda! V imenu Zbornice za TOI za Slovenijo mi je prijetna prilika pozdraviti Vas kar najprisrčnejše in Vam veliki: Zdravi in dobrodošli! Moja gospoda! Vi ste želeli in hoteli iti med svoje in ste prišli med svoje. Iskrena radost me navdaja, da ste si izbrali za svoja posvetovanja prav to hišo: Slovenska je po duhu tistega, ki jo je zamislil, in po delih tistih, ki so se zanjo trudili in jo zgradili. Zbornica za TOI je glavni zastop gospodarskih pridelov v Sloveniji. Svet je to, v katerem se po besedah prijatelja Otona Župančiča trdo tarejo koristi, ali dejstvo, da je Zbornica za TOI postavila to zgradbo, naj Vam bo skromna priča o njenem kulturnem pojmovanju in razumevanju. Gospoda! Vašim razpravam srečen in plodovit potek v okrilju teh domačih slovenskih penatov, kateri se z nami vred odlike Vašega obiska od srca vesele!

Posvetovanja so bila jako zanimiva in so trajala do 14., nakar so se nadaljevala ob 16. uri. V ponedeljek zvečer je bil v dramskem gledališču recitacijski večer naših književnikov.

OMEJITVE POSLOVANJA PRI NEKATERIH CARINARNICAH V SLOVENIJI.

»Uradni list« od 8. t. m. objavlja iz razpisa generalne direkcije državnih železnic 16. aprila t. l. naslednje omejitve poslovanja pri nekaterih carinarnicah v Sloveniji. Na postaji Bistrica—Bohinjsko jezero se smejo ocarinjati za izvoz preko Podbrda samo one pošiljke, ki se predajo v prevoz na Postajah od Dobrave—Vintgarja do Bistrice—Bohinjskega jezera. Na postaji v Rakeku se smejo za izvoz ocarinjati le naslednje pošiljke: žive in zaklane živali, perutnina, presno meso, presna slanina, suhomesnato blago, jajca, presno sadje in presna zelenjava ter vse pošiljke, predane na postajah od Brezovice do Rakeka. Na postaji v Prevaljah se smejo ocarinjati samo izvozne pošiljke za Avstrijo in za tranzit, ki se predajajo na postajah od Dravograda—Meže do Prevalj. Carinski oddelek na postaji Čakovcu je pooblaščen ocarinjati vse izvozno blago in uvozno blago, naslovljeno na carinsko založnišče E. Vajda.

brodarske zveze med našimi pristanišči in albanskimi lukami. Da se ustanovijo trgovinske agencije v večjih albanskih mestih, ki naj bi tam, kjer ni konzulatov, same, odnosno tam, kjer so konzulati, v soglasju s temi, vršile propagando za naše proizvode; nadalje se naj naše izvoznike podpira s krediti in drugimi olajšavami pri izvozu v Albanijo.

Postrežba motorjev in usposobljenost.

Postrežba pogonskih strojev, t. j. parnih, električnih, bencinskih in Diesel-motorjev (motorjev na nafto), je odgovorno delo in zahteva gotovo, četudi pri vseh ne ravno enako, prakso in znanje. Zato se čujejo predlogi, naj bi se od oseb, ki hočejo izvrševati tako opravilo, zahtevalo, da dokažejo usposobljenost.

Obrtnik je na tem vprašanju jako interesiran. V moderneje urejenih obrtniških delavnicah se dela z motorji, ki jih pogosto streže obrtnik sam s svojim pomožnim osebjem. Le malo je takih obrtniških obratov, ki bi mogli v ta namen držati posebe izvežbane specialiste-strojnike in bi jih predpis usposobljenostnega dokazila brez dvoma neprijetno pogodil. Ali je torej umetstvo, da se uvede tak usposobljenostni dokaz.

Smatramo, da se moramo tu držati one mere, ki nam jo narekuje resnična potreba in da se ne delajo obrtniku pri obratovanju težkoče in neprilike, ko jih ima že dosedaj preveč.

Za postrežbo parnih kotlov je že naredba z dne 15. julija 1891, št. 108 drž. zak., predpisovala usposoblje-

nost, ki se dokaže s posebnim izpizovalom o praksi in o preizkušnji. Ta se dela pri Inšpekciji parnih kotlov v Ljubljani. Približno enake zahteve bi se lahko stavile za postrežbo Dieslovih motorjev (motorji na nafto), ker more pri njih nastati že vsled manjših pogreškov pri postrežbi eksplozija. Za Dieslove motorje naj bi se podrobno kakor za postrežbo pri parnih kotlih zahtevalo starost najmanj 18 let, naše državljanstvo, neomadeževanost in treznost, najmanj 6-mesečna celodnevna praksa pri motorju in preizkušnja pri Inšpekciji parnih kotlov. Tudi naj bi se zahtevala, da je dotičnik izučen ključavničar ali mehanik.

Nikakor pa naj bi se ne zahteval dokaz usposobljenosti za postrežbo elektromotorjev, bencinskih in plinskih motorjev, ali vsaj ne v obrtniških delavnicah. Postrežba elektromotorjev je tako enostavna, da jo pri pravilni instalaciji elektrike prav lahko streže že vsak lajik, če se mu pokaže manipulacija. Podobno je tudi za ostale gori navedene motorje. Za te naj bi se torej ne zahteval usposobljenostni dokaz.

Kakor čujemo, je podobno stališče zavzel tudi Urad za pospeševanje obrta in Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

KONČNI RAČUNI JUGOSLOVANSKIH DRŽAVNIH MONOPOLOV.

Pravkar so ti računi izšli in nam pravijo, da so znašali v proračunskem letu 1927/28 dohodki državne uprave monopolov 2963 milijonov dinarjev, izdatki pa 536 milijonov dinarjev. Največ dohodkov je dal tobak, in sicer 1705 1/2 milijona dinarjev, izdatki so znašali 402 milijona dinarjev. Dalje omenimo sol 247 in 100 milijonov, petrolej 143 milijonov in 72.000, vžgalice 143 milijonov dohodkov in 10 milijonov izdatkov, cigaretni papir 147 in 16 milijonov dinarjev, vrednostni papirji 585 in 16 milijonov dinarjev itd. V primeri s proračunskim letom 1926/27 so narasli dohodki pri tobaku za 56.67 milj., pri cigaretnem papirju pa 8.4, padli so pa pri soli za 36.64, pri petroleju za 11.4, pri vžgalicah za 8.38 milj. Din. Izdatki v proračunskem letu 1927/28 so bili za 221 milijonov Din manjši kot v letu 1926/27.

NEMŠKA BANKA O JUGOSLAVIJI.

Zadnje mesečno poročilo Nemške banke se zopet podrobno bavi z gospodarskim položajem Jugoslavije. Končni zaključki zadevnega članka se glasijo: Splošni gospodarski položaj se ne opejuje slabo. Preteklo koledarsko leto 1928 se more napram letu 1927 označiti kot boljše. Ugodnejša konjunktura se je pokazala zlasti v lesni industriji. Les je bil z 113 milijoni dinarjev največi izvozni predmet leta. V prvi vrsti je šel izvoz v dežele Sredozemskega morja in Mižnjega orienta. S sklepom trgovske pogodbe s Španijo bi se mogel tudi za bodočnost doseči dvig konjunktura, ker bi bil s tem omogočen direktni izvoz v Španijo, ki se mora vršiti sedaj pod italijanskim imenom. Cene so se napram letu 1927 dvignile splošno za 20 odstotkov.

»Uradni list« objavlja v Ljubljani izide na dan otvoritve dne 30. maja t. l. v samozaložbi tvrdke »Saturn« v Ljubljani. Katalog bo izvrsten svetovalec vsem interesentom ne samo med velesejmom, ampak tudi med letom. Vseboval bo pa tudi aktualne članke in mnogo lepih slik na finem papirju.

Zakon o Privilegirani agrarni banki.

V našem listu smo že ponovno govorili o tej novi ustanovi, ki ima namen, da podpira s krediti kmetijstvo in gospodarstvo (kmetovalcev) v občeh. V »Uradnem listu« z dne 11. maja t. l. je objavljen zakon o tej banki, ki nosi firmo: »Privilegirana agrarna banka a. d.« Sedež ima v Beogradu in sme ustanavljati po sklepu upravnega odbora v drugih krajih podružnice ali ekspoziture. Družbena delniška glavnica se določa za začetek z 300.000.000 dinarjev ter je razdeljena na 600.000 delnic po 500 Din. Ta glavnica se sme po sklepu delničarjev zvišati do 1 milijarde dinarjev.

Podpisovanje delnic se bo vršilo v dveh mesecih po razglasitvi tega zakona. O podpisu se mora položiti na delnice, ki jih podpišejo naprave, denarni zavodi in privatniki 25% nominalnega zneska podpisanih delnic. Ostanek se plača v treh enakih odplačilih najdalje do 31. marca 1930. Država prevzame delnic za znesek 120 milijonov dinarjev; državna razredna loterija prevzame delnic prve emisije za znesek 20.000.000 dinarjev, ostanek delnic prve emisije imajo pravico podpisovati v prvi vrsti Narodna banka, Državna hipotekarna banka, Poštna hranilnica, poljedelske zadruge in njih zveze, oblasti, občine in denarni zavodi, in kolikor še preostane delnic, smejo podpisati tudi privatniki.

Upravni odbor je sestavljen iz 15 članov, včevši predsednika, ki se postavi s kraljevim ukazom na predlog ministra poljedelstva. Sedem članov postavi predsednik ministrskega sveta, ostalih 7 članov pa izvoli zbor delničarjev. Predsednik in člani se izvolijo za tri leta. Izmed članov mora biti 6 takih, ki bivajo v Beogradu. Po prvem in drugem letu bančnega poslovanja odstopijo izmed prvo postavljenih, odnosno izvoljenih 14 članov upravnega odbora vselej po 4, ki se izžrebajo, njih mesta se popolnijo s postavitvijo ali izvolitvijo, kakor se pač izžreba postavljen ali izvoljen član. Predsednika izvoli upravni od-

bor izmed sebe. Upravni odbor odloča o vseh bančnih poslih, ki niso izrečno pridržani zboru delničarjev. Upravni odbor sme izvoliti za neposredno voditev bančnih poslov predsednika, odnosno podpredsednika, izmed sebe izvrševalni odbor iz največ treh oseb, od katerih morata biti vsaj dve izmed postavljenih članov upravnega odbora.

Zboru sme prisostvovati vsak delničar. Vsakih deset delnic daje na zboru po en glas.

Bančnemu osebju načeljuje glavni direktor, ki ga postavi upravni odbor.

Do konca meseca januarja izroči upravni odbor bilanco nadzorstvenemu odboru v pregled. Iz čistega dobička se izloči predvsem znesek, ki je potreben, da se izplača 6% dividenda na delnice, ki niso v rokah države ali razredne loterije; od ostanka čistega dobička se odbije najmanj 10% in največ 20% za dotacijo obsega rezervnega fonda. Ostanek se uporabi za dotacijo fonda za zavarovanje posebni bančnih obveznic, za nagrado članov nadzorstvenega odbora, za tantjeme članom upravnega odbora in bančnim uradnikom, kakor tudi za dividendo do 5% na delnice, ki so v rokah države ali razredne loterije. Eventualen preostanek se uporabi za zvišbo dividende preko 6%, če ne odredi zbor delničarjev kaj drugega.

Državno nadzorstvo nad banko vrši vlada po posebnem komisariju, ki ga postavi kralj z ukazom na predlog ministra za poljedelstvo.

Banka ima vse one pravice in vse one privilegije, ki so dodeljene Državni hipotekarni banki. Država jamči za hranilne vloge, poverjene banki, prav tako pa tudi za izplačila obveznic, ki jih banka emitira.

Banka je ob osnavljanju in izdajanju svojih delnic oproščena plačevanja vseh državnih in samoupravnih taks. Prav tako so bančna imovina in bančni dohodki oproščeni vseh državnih in samoupravnih davkov, doklad, taks in drugih naklad kakršnekoli vrste.

Zaradi nabavljenja denarnih sredstev, potrebnih za dajanje hipotekarnih posojil, sme emitirati banka zastavnice in te svoje zastavnice prodajati in dajati v zastavo. Z zastavnico se banka zaveže plačevati njenemu imetniku redno obresti ter mu izplačati označeno vrednost ob pogojih, navedenih v zastavnici. Zastavnice se izdajajo na vsote, razdelne s 100.

Ko dobi ta zakon obvezno moč, se takoj postavi vladni komisar, ki mora ukreniti vse, česar je treba, da se Privilegirana agrarna banka konstituira.

Gospodarska politika Evrope.

V klubu industrijev na Dunaju je govoril o gornjem predmetu dr. Schüller, ki se je bil vrnil z več mesecev trajajočega potovanja po Zedinjenih državah. »V U. S. A. se morejo vse gospodarske sile prosto gibati, samo doseljevanje je omejeno in uvoz je urejen z visoko carino. Skupnost evropskih trgov je še zmeraj večja kot ameriški trg, a računati moramo z 28 evropskimi carinskimi tarifami. Na vseh straneh se mora javiti pripravljenost za pametne koncesije. Značilno je, da je bilo sklenjenih v letu 1928 vsega skupaj šest tarifnih pogodb. Vse vlade vedo, da je sedaj zelo težko priti do novih pogodb. Pri pogajanjih o mednarodnih kartelih je za pozicijo narodnih kartelov carina zelo važna. Razumemo, da zahtevajo v državah z malo carino karteli njeno prilagoditev. Kljub sporazumu, ki obstoji med člani kontinentalne evropske železne industrije, se ni dosegel še noben dogovor o znižanju železne carine; in angleška železna industrija zahteva sedaj carino, ki bi pomenila konec proste trgovine Velike Britanije. Mednarodni karteli v zvezi z visoko carino omogočajo monopolistično tvorbo cen in povzročajo na drugi strani zahtevo po racionalizaciji industrijskih panog in po ureditvi cen potom vlad.«

Občni zbor Glavne bratovske skladnice za Slovenijo.

Pod predsedstvom gen. ravn. gosp. Riharda Skubeca se je vršil v nedeljo dopoldne v Ljudskem domu občni zbor Glavne bratovske skladnice za Slovenijo.

Poslovno poročilo za l. 1928 je natisnjeno v posebni knjigi z bogatimi ilustracijami iz rudarskih krajev in z obilico strokovnih in računskih podatkov.

Iz poslovnega poročila posnemamo, da je dosedanji štiriletni obstoj Glavne bratovske skladnice, zlasti pa združitev pokojninskega in nezgodnega zavarovanja rudarjev pokazala koristi.

Glavna bratovska skladnica je ob svoji ustanovitvi prevzela od prejšnjih skladnic ogromne obveze napram upokojencem in zavarovanim članom iz njihovega pokojninskega zavarovanja, ki pa so bile krite po večini le na papirju. Skoro vse premoženje je bilo naloženo v vrednostnih papirjih, ki so bili tekom svetovne vojne devalvirani. Med temi papirji je avstrijskih državnih pred- in medvojnih za 9,297.840 kron. K temu pride še 257.200 avstrijskih kron in 128 lir od bratovske skladnice v Rablju ter 140.000 aK bratovske skladnice v Sv. Štefanu na Koroškem in v Celovcu.

Likvidacija vseh teh zneskov se ni premaknila do danes z mrtvega mesta.

Če bi država vse te papirje honorirala z valorizirano vrednostjo, bi taka glavna uredila vsestransko zadovoljivo pokojninsko zavarovanje rudarjev. Tako pa je bila bratovska

Vprašanje sezonskih kreditov pri Narodni banki.

(Pomembna odločba bančnega glavnega upravnega odbora, na koje podlagi se bodo takoj dodeljevali novi sezonski krediti.)

Pod predsedstvom guvernerja gosp. Ignata Bajloni-ja se je vršila dne 11. maja t. l. dopoldne in popoldne seja glavnega upravnega odbora Narodne banke. Na dopoldanski seji so bili podani najprej statistični podatki o stanju vseh bančnih računov in sta bila prečitana zapisnika tretje seje glavnega odbora in devetega rednega zbora akcionarjev. Nato je pričela živahna diskusija o vseh predmetih dnevnega reda, zlasti pa o vprašanju podeljevanja novih sezonskih kreditov. O sezonskih kreditih so govorili skoro vsi člani tako iz Beograda kakor tudi iz drugih krajev. Diskusije se je udeležil tudi častni guverner g. Gjorge Vajfert. Vsi člani so zastopali stališče, da se morajo načela vodenja kreditne politike emisijske banke varovati in da je naše gospodarstvo danes v resnici v izjemno nepovoljnem stanju glede sredstev za svoje delo vsled dveh zaporednih neugodnih let in zbog pretekle dolgotrajne in hude zime.

Povodom prošelj mnogih gospodarskih organizacij, da bi se tudi letos podaljšali sezonski krediti pri Narodni banki, je glavni upravni odbor odločil:

»Sezonskim kreditom, ki jih daje Narodna banka na tri mesece in podaljšuje enkrat ali največ dvakrat v periodi najmočnejšega pribiranja sezonskih, kmetijskih in domačih proizvodov, se mora obvarovati njihov prirodni značaj.

Ker so posli raznovrstni in pada njihova doba v razne čase, se bo proučilo in odredilo, kateri čas je za posamezne posle smatrati za sezonski.

Z ozirom na obstoječo krizo bo Narodna banka letos pričela s podeljevanjem novih sezonskih kreditov takoj, ko bodo prosilci vložili utemeljene prošnje za kredite. Pri podeljevanju teh kreditov se bo jemalo v ozir vse okolnosti in likvidnost prejšnjih sezonskih kreditov. V teku trajanja novih sezonskih kreditov mora nastopiti gotova doba neizkoriščanja kreditov, katero bo Narodna banka

skladnica primorana, da v dosego računskega ravnovesja v pokojninski zavarovalni panogi zviša 5% prispevke od 1. februarja 1928 dalje za 2% in zniža pokojnine s tem, da poveča člansko dobo za dosego polne pokojnine od 30 na 40 let.

Koncem 1928. je bilo zavarovanih 14.306 polnopravnih članov, 8186 upravičenih žen in 15.652 otrok, zatem 740 manjvrednih članov, 473 upravičenih žen in 687 otrok teh članov ter slednjic 857 upokojencev, 612 žen in 603 otrok, ki so bili delno zavarovani pri bolniški blagajni.

Poročilo glavnega nadzorstvenega odbora je dal predsednik rudar Volaj iz Zagorja.

Po razpravi o zvišanju prispevkov za nezgodno blagajno je bilo sklenjeno, da se ti prispevki zvišajo od 1-75 na 2% od kategorijskega zasluzka za nevarnostni razred 100. Pri nas bodo torej podjetja, ki so uvrščena v varnostni razred 52, oziroma 64, plačala 1-4 oziroma 1-28%.

V bodoče se bo nabiral poseben fond za okrepčevališče na Jadranu za bolehe in slabokrvne člane bratovskih skladnic. Med bratovskimi skladnicami in okrožnim uradom za zavarovanje delavcev se uvide reciprociteta v bolniškem zavarovanju.

V glavni upravni odbor za dobo treh let so bili izvoljeni gg. Rihard Skubec (predsednik), centralni ravnatelj TPD, Franc Šober (podpredsednik), ključavničar v Zagorju, nadalje gg. inž. Pauer (Trbovlje), inž. Močnik (Velenje), dr. Obersnel (Jesenice), Rindin (Mežica), Jakl (Št. Janž), Skrinar (Trbovlje), Kemperle (Jesenice), Sevšnikar (Velenje), Verden (Hrastnik) in Trbovc (Mežica).

smatrala kot dokaz likvidiranja imetiteljev kreditov.

V svrhu pojasnila citirane odločbe glavnega upravnega odbora Narodne banke je treba opozoriti na naslednje: Značaj sezonskih kreditov ostane neizpremenjen. Kakor doslej tudi v bodoče ne bodo trajali čez celo leto. Premakne pa se doba njihovega trajanja po potrebi za izvršitev poslov. To se pravi, da se bo vpošteval stvarni čas sezone poedinih vrst gospodarskih poslov. Samo v teku leta mora biti prekinjeno izkoriščanje kreditov, odnosno po treh mesecih jih bo Narodna banka kakor doslej podaljševala samo še za nadaljne tri mesece ali največ za skupno šest mesecev.

Potemtakem ne more biti govora o podaljšanju sezonskih kreditov. Vse dosedanje kredite je plačati 31. maja. Da pa se pomore onim, ki se nahajajo danes v težki situaciji, bo Narodna banka takoj podeljevala nove sezonske kredite na podlagi utemeljenih prošelj. Tako bodo vsi, ki potrebujejo sezonski kredit baš čez poletje, zopet dobili sredstva za izvršitev započetih poslov in za posle, ki jih bodo sedaj pričeli. Oni, ki žele imeti sezonski kredit tudi po 31. maju, morajo torej takoj prositi za nov kredit po navedeni odločbi glavnega upravnega odbora.

Ponudbe in povpraševanja.

Mayrice Konforti ind. i trg. zastupstva, Beograd, Uzun Mirkova 6/V., se zanima za tukajšnja podjetja, ki izdelujejo železniške pragove.

Manufacture de Produits Industriels, Bojovitch-Ingenieur A.-I.-G., Gand Avenue St. Denis, 135, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvozniki hrastovega lesa kakor tudi jamskega lesa.

Harriman na Poljskem. Listi poročajo, da se hoče ameriški Harrimanov koncern na Poljskem še bolj razširiti. Če se bodo izvedle nameravane transakcije, bo prišlo pod ameriško kontrolo 75 odstotkov vse poljske kovinske produkcije. Ameriška skupina hoče vsa svoja poljska podjetja združiti v poseben koncern.

Trgovcem, ki so v zvezah z Bolgarijo, se priporoča tvrdka Inkassator, Sofija, Phönix Palace, za vse informacije gospodarskega značaja.

PO SVETU.

Emisijski tečaj Batignolovega posojila, ki ga bodo porabili za osušitev donavskega močvirja, bo znašal 87 odstotkov.

Izvoz moke iz Jugoslavije v Turčijo zelo narašča; doslej je znašal letos 500 tisoč kilogramov, tekom tekočega meseca bodo prodali nadaljnih 1,500.000 kg.

Proti krošnjarstvu se je izrekla banatska Trgovska, industrijska in obrtna zbornica v Vel. Bečkerek. Med drugim se je pečala tudi z omejitvijo sejmov.

Prodaja nemškega kalijevega sindikata v prvih štirih letošnjih mesecih je znašala 6,540.000 meterskih stotov, lani 6,390.000.

Švicarski trg kapitala je emitiral v prvem letošnjem četrtletju za 178 milijonov frankov obligacijskih posojil.

Trgovski promet avstrijskih zadrug z Rusijo je bil v letu 1927/28 sledeči: prodanega je bilo v Rusijo blaga za 7-6 milijonov šilingov, kupljenega pa v Rusiji za 1-4 milj.

Praška borza v mesecih julij in avgust ob sobotah najbrž ne bo poslovala.

Pridelek indijske džute bo letos večji kot je bil lani, čeprav morda od nekaterih napovedani plus 20% ne bo dosežen; lani je bilo z džute obdelanih 3,160.000 acrov.

Izvoz angleškega premoga je zopet v znamenju rentabilnosti; v prvih štirih lanskih mesecih so ga izvozili 15,700.000 ton, v prvih štirih letošnjih pa 17,900.000 ton.

Budimpeška banka Simon Krausz i. dr. je v likvidaciji. Nepokrite obveznosti cenijo na 8 milijonov pengö.

Nemška državna banka je kredite zelo omejila. Napovedanega ponovnega zvišanja obrestne mere zaenkrat ne bo.

Ameriško uvozno carino nameravajo izdatno zvišati. Prizadete države se posvetujejo o protiukrepih.

Dr. Švrljuga je postal predsednik Zagrebške borze.

Češka Trgovska družba razdeljuje 16-6 odstotno dividendo, kar bi bilo okoli 100 češkoslovaških kron na delnico.

Ameriški borzni krediti so narasli na novo rekordno višino 5551 milijonov dolarjev. Obrestna mera v Newyorku je ostala nespremenjena.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški je znašal na koncu prvega majevega tedna okoli 6800 milijonov Kč; valutarično kritje je po ključu Narodne banke izkazano z 81-6%.

Svetovni gramofonski trust bo kmalu gotova stvar; Amerikanci, Angleži i. dr. so na potu do končnega sporazuma.

Obrestna mera zasebnih bank na Poljskem je v zvezi z zvišanjem obrestne mere Narodne banke na 9 zvišana na letnih 13 odstotkov. Tudi poštna hranilnica je obrestno mero zvišala, in sicer 6 na 7.

Obtok bankovcev na Poljskem je znašal na koncu marca 1575 milijonov zlatov, za 160 in 480 milijonov več kot v letih 1928 in 1927.

Položaj nemške strojne industrije presoja v zadnjem času ugodneje. Naročila so se pomnožila, doma se kažejo znaki poživljenja sezije.

General Motors se pogaja s podjetjem Hohenlohe v poljskih Katovicah, da si zavarujejo za svoje nemške tovarne stalen dobavitveni vir za cink, svinec itd. To bi bila torej nekakšna baza za evropsko dobavo surovin.

Indijsko obrestno mero je znižala Indijska banka od 7 na 6 odstotkov.

Produkcija Fordovih tovorn v marcu je znašala 182.000 voz, v aprilu 190.000.

Angleški železni industriji se je obrnilo na bolje in je oddana že vsa njena produkcija za prihodnje tri mesece. Stabilizacija kontinentalnih valut zboljša konkurenčno zmožnost britanske industrije; in ker imajo angleški železni tovarnarji sedaj velik del prekomorske trgovine v rokah, je redna zaposlenost angleške železne industrije zasigurana do jeseni.

Bemberg d. d. je ustanovila pred par tedni tovarno umetne svile na Japonskem in bo zgradila tako tovarno sedaj v Rusiji.

Carina moke v Turčiji je do konca avgusta znižana na 46 piastrov; za poznejši čas misli ministrski svet na znižanje do 60 piastrov.

Konkurzov trgovcev in finančnih podjetij v Jugoslaviji je bilo v prvih štirih letošnjih mesecih 407, za 30 več kot leto prej; od skupnega števila konkurzov jih pride na Srbijo 266.

Občni zbor gremija trgovcev v Slovenski Bistrici.

V nedeljo, 12. t. m., se je vršil v Slovenski Bistrici v prostorih g. Walanda občni zbor gremija trgovcev. Ker je gremijalni načelnik g. Omerzu odložil načelniško mesto, je otvoril in vodil občni zbor podnačelnik g. Ivan Kos. Za Zvezo trgovskih gremijev se je zborovanja udeležil tajnik g. I. Kaiser. Po prečitaniu zapisnika zadnjega občnega zbora, ki se je vršil novembra 1927, je podal podnačelnik obširno poročilo o delovanju gremija v letu 1929. Poročilo omenja, da je sodeloval gremij pri vseh važnih akcijah, ki jih je vodilo trgovstvo v preteklem letu, tako glede odpiranja in zapiranja trgovin, točilnih pravic, železniškega prometa, pokojninskega zavarovanja namočencev, deerarizacije pošt itd. Gremij je podpiral dve trgovsko-nadaljevalni šoli in sicer v Slovenski Bistrici in Polskavi. Koncem preteklega leta je štel gremij 130 članov. Blagajniško poročilo, ki ga je podal tudi g. podnačelnik, izkazuje z dnem

31. decembra 1929 Din 22.790-51 gremijalne imovine.

Računski preglednik g. Franc Kac je predlagal absolutorij. Predlog je bil soglasno sprejet.

Proračun za tekoče leto izkazuje Din 19.000.— izdatkov. Kril se bo z gremijalno doklado, ki se je določila na 20, 50, 100 in 200 Din.

Vodja trgovsko-nadaljevalne šole je nato kratko poročal o delovanju šole, nakar se je prešlo na volitev načelstva. Za načelnika je bil soglasno izvoljen g. Franc Kac, trgovec v Sl. Bistrici, za podnačelnika pa g. Ivan Kos, trgovec in gostilničar v Slovenski Bistrici. Odbor tvorijo gg.: Maček, Ratej, Poljanec iz Slov. Bistrice, Drogenik iz Poljčan, Ziherl iz Spod. Poljskave in Wezjak iz Pragerskega. Namestniki so gg.: Franc Kac iz Zgor. Polskave in Alojzij Šifrer iz Laporjev.

Želimo, da bi zaneslo novoizvoljeno načelstvo v gremij živahnejše gibanje. Le solidarno delo med načelstvom in članstvom bo rodilo dobre sadove!

* * *

POZIV.

Bliža se doba velikih prireditev. Najrazličnejša stanovska, kulturna, gospodarska in dobrotvorna združenja uporabljajo poletni čas za to, da na velikih zborovanjih, anketah in konferencah, izletih in shodih poglobljajo svoj program, utrjujejo stanovsko zavednost in širijo svoje kulturne, gospodarske in socialne težnje. Zbirajo sile, da jih utrjujejo v borbenosti in vztrajnosti, da obujajo vero v svoje ideale in ji z novimi sredstvi iščejo novih potov širjenja.

Volja in težnja za napredkom je razvita pri nas do močne višine. Nestrpnost iskanje novih potov, ustvarjanje novih in združevanje razmetanih sil v močne bojne vrste označujejo našo življensko silo in so dokazi, da je nad nami bodočnost svetlejša od preteklosti in boljša od sedanjosti.

Naša volja in težnja za napredkom se v efektu in praktično zrcali v razvoju in stanju našega kulturnega in materijalnega gospodarstva.

Ljubljanski velesjem je viden in osredotočen izraz razvoja in stanja našega materijalnega gospodarstva. Tu se steka rezultanta naših kulturnih, gospodarskih, socialnih in političnih komponent. Udeleževanja in ustvarjanja stanovskih organizacij, kulturnih združenj, socialno političnih stremiljenj v narodu kažejo svoj koristni uspeh in učinek v stanju naše industrije, trgovine in obrti. Tukaj

je vidna naša kultura, naša socialna politika, naša socialno-higienska prizadevanja. Brez kulture, brez socialne politike ni industrije; brez industrije ni kulture in ne drugih izrazov narodovega, duševnega in etičnega udejstvovanja.

Ta ozka vez in medsebojna notranja odvisnost med industrijo, trgovino in obrtjo ter med našimi najrazličnejšimi stanovskimi, kulturnimi in gospodarskimi prostimi združenji mora biti dokumentirana tudi zunanje vidno. Zato je nujno potreba in v korist stvari sami, da se ob času razkaza našega materijalnega gospodarstva ob priliki IX. Ljubljanskega velesjema v dneih od 30. maja do 9. junija vrše istočasno tudi vse druge naše velike prireditve stanovskega, kulturnega, sportnega itd. značaja.

Svet naj vidi vse komponente našega ustvarjanja zbrane v eni mogočni vrsti, da se bo delu naših rok in našega razuma, naši kulturi in našemu gospodarstvu klanjal. Zato ne cepimo moči in pokazimo se v celoti. In zopet je za to najlepša prilika čas letošnjega Ljubljanskega velesjema.

Naprošajo se vse organizacije, društva, zveze, udruženja itd., da se temu vabilu odzovejo in svoje glavne prireditve postavijo v dobo letošnjega velesjema.

Čenjena obvestila naj se blagovolijo poslati uradu velesjema v Ljubljani.

* * *

tudi v pogodbah druge vrste, v trgovinskih in plovdbenih, v prijateljskih, v nastanjalnih in konzularnih pogodbah itd. V koliko se morejo pravne določbe teh pogodb pritegniti pri odločanju o varščini in pravici revnih, bomo še videli.

Glasom § 57. I. cpr. mora sodišče v prvi vrsti upoštevati meddržavne pogodbe. Kako ugotovi sodišče, če in kakšne pogodbe obstoje z dotično državo?

Povojne pogodbe naše kraljevine so objavljene kot zakon v službenem listu. Na podlagi Službenih novin je mogoče dobiti podatke o tem, katere pogodbe smo sklenili. Ne pa o tem, če dotična pogodba še velja, zlasti če ni že odpovedana ali če ni sicer ugasnila. Meddržavna pogodba ugasne iz razlogov meddržavnega prava; državno-pravni akt ni niti potreben. Ker so razen tega tozadevne objave vlade jako redke, je v praksi prav težko ugotoviti, če dotična pogodba še velja. V kolikor postane s tem vzajemnost dvomna, ima sodišče zakonito podlago, da dobavi ministrov izjavo. Še večja težava pa obstoji v tem, da velja cela vrsta predvojnih pogodb kraljevine Srbije, ki v službenem listu niso nikdar zagledale belega dne. Te predvojne pogodbe je treba z ozirom na določbe mirovnih pogodb razdeliti na tri skupine (Slob. Jovanović, Ustavno pravo kraljevine SHS, stran 12).

V I. skupino spadajo pogodbe z glavnimi zavezniki, to je z Anglijo, Francijo, Italijo, Japonsko in US of A. Te pogodbe veljajo naprej in sicer glede ce-

SVETOVNI ŽITNI PRIDELEK L. 1928.

Ogrsko poljedelsko ministrstvo je izdalo prav poučno objavo o svetovnem žitnem pridelku lanskega leta. Pridelki pšenice je znašal 1320 milijonov meterskih stotov (leto prej 1183), pridelek rži 451 (429), ječmena 456 (408), ovsa 743 (656), koruze 1155 (1106), riža 1207 (1089), krompirja 1844 (1590). Pridelki je bil torej povprečno bistveno večji kot v letu 1927, pri krompirju n. pr. za celih 20 odstotkov. V vseh vrstah je še dosti zaloga iz prejšnjega leta in bo svetovna žitna potreba leta 1928/29 izkazala preveč 75 milijonov meterskih stotov. Prejšnje občutljivo pomanjkanje koruze bo najbrž krito s pomladanskim pridelkom v Južni Ameriki in v Južni Afriki. Zato tudi tendenca na žitnem trgu ne more biti čvrsta.

ITALIJANSKI KAPITAL V POLJSKI AVTOMOBILNI INDUSTRIJI.

Iz Milana pišejo: Med poljsko državno Poljedelsko banko ter neko italijansko finančno skupino se je sklenil dogovor, po kojem se udeleži italijanska skupina s 40 odstotki zvišanja osnovne glavniče prve poljske avtomobilne tovarne »Ursus«. To podjetje dela sedaj samo za vojaške namene. Italijansko glavničo bodo porabili za povečanje podjetja in za avtomobilno produkcijo v zasebne namene.

ANGLEŠKE TOVARNE MOTORJEV IN AMERIŠKA AVTOMOBILNA INDUSTRIJA.

Angleški tovarnarji motorjev so izdali oglas, v katerem se pošlje na bližnjo britansko državno konferenco spomenica, naj pomaga konferenca pri osnovi tarifne politike, ki odgovarja značaju države; ta politika naj bi omogočila britanskim tovarnarjem uspešno konkurenco proti ameriškim avtomobilom v vsem britanskem imperiju.

ZBOLJŠANJE NA NEMŠKEM TRGU UMETNE SVILE.

Na občnem zboru Vereinigte Glanzstoffabriken so ugotovili, da je izborna konjunktura leta 1927 imela za posledico mrzlično ustanavljanje novih tovarn, ki so po nizkih cenah z manjvrednimi izdelki preplavile nemški trg. Posledica zopet je bila, da je nemška konvencija umetne svile oprostila svoje članice obveznosti glede cen. V zadnjih tednih se kažejo znaki boljšanja, prodaja raste, cene se dvigajo. Za nemško industrijo umetne svile bosta obstojala dva problema: carinska zaščita in interesno zastopstvo na nemškem in na mednarodnem trgu. Na sklepu zborovanja je uprava javila, da upa za leto 1929 na isti dobiček kot je bil lani.

BOLGARIJA SE JE POGODILA Z BERLINSKO DISKONTNO DRUŽBO.

Časopisi so prinesli vest, da se je bolgarski delegaciji posrečilo doseči sporazum z berlinsko Diskontno družbo glede državnih dolgov. Ta vest se sedaj potrjuje. Dogovor gre za tem, da odplača bolgarska vlada nemški družbi 17 milijonov švicarskih frankov, in sicer dva milijona takoj, 15 milijonov pa v 15 letih s 5-odstotnim obrestovanjem.

IZVOZ ČEVLJEV IN ROKAVIC V AMERIKO.

Ameriške cenvite za uvoz čevljev in rokavic pravijo, da se je uvoz v lanskem letu dvignil na ca 2.500.000 dolarjev. Od te vsote je prišla na Češkoslovaško približno tretjina. Leta 1927 je bila Češkoslovaška zastopana tudi s tretjino. Tako si je Češkoslovaška opomogla od zgube, ki jo je deloma zadela na angleškem in nemškem trgu. Vemo pa, da si je nemški trg v veliki meri zopet osvojila.

NEWYORSKA BORZA L. 1928.

Dopustitve vrednostnih listin na newyorški borzi so dosegle lani rekordno višino 7.800.000.000 dolarjev proti 5½ milijardam v letu 1927. Dopustitve delnic so narasle od 2139 milijonov na 5245 milijonov. Inozemski efekti so bili pripuščeni v skupnem znesku 1554 milijonov dolarjev, to je za celih 66 odstotkov več kot v letu 1927. In beremo še vedno o nadaljnih pripustitvah.

Industrija.

Tovarna vagonov v Brodu poroča, da je njena zaposlenost slejkoprej prav zadovoljiva ter da je podjetje z vsemi svojimi oddelki z naročili tako dobro preskrbljeno, da je polna zaposlenost jamčena za več let.

Nov dobavitelj cina. Tri družbe cina v francoski Indokini so sklenile dogovor o skupnem izkoriščanju najdišč cinove rude v pokrajini Laos. S tem stopi došle le s skromnimi sredstvi opremljeno cinove okrožje v Indokini kot nadaljni dobavitelj na svetovni trg, in sicer v času, ko se vsled rastočih zalog vršijo pogajanja o mednarodnem dogovoru. Posebno dobrodošel novi dobavitelj ne bo.

Denarstvo.

Centralni denarni zavod v Rumuniji. Iz Bukarešte pišejo: Rumunska vlada je izdelala bančni zakon, ki predvideva ustanovitev finančne centrale. Vstop v to centralo bo obvezen za vse denarne zavode. Banke bodo morale predložiti svoje bilance vsako četrtletje in bodo pod finančno kontrolo tega zavoda. Obresti bodo po zakonu maksimirane.

Dr. Jurij Štampihar:

Tožiteljska varščina in naš meddržavni promet.

(Nadaljevanje.)

V civ. pravdnem redu ne, pač pa na enem mestu izvršilnega reda ter zelo pogosto v nemškem slovu in v diplomatskem nazivlju naletimo na izraz »zajamčena vzajemnost (verbürgte Gegenseitigkeit)«. To ni nova vrsta vzajemnosti in pomeni le, da mora biti vzajemnostno razmerje obvezno normirano potom meddržavne pogodbe, potom notranje zakonodaje, v običajnem pravu ali v stalni praksi (Leske in Leske-Löwenfeld, I. c. str. 776; dalje Zeitschrift für ausländisches und internat. Privatrecht, II. Jahrg., Sonderheft, str. 106). Ako je vzajemnost zajamčena, se spremeni dokazno breme: tujcu je ni treba dokazovati (kot zahteva to § 33 o. d. z.) in njeno dejansko izvrševanje se domneva. Tujčev nasprotnik mora s konkretiziranimi navedbami pobijati domnevo vzajemnosti, na ta način vzbuditi pri sodišču dvom in povzročiti izjavo ministra. Zajamčena vzajemnost se mora torej smatrati kot prima facie ali predhodno ugotovljena vzajemnost; protidokaz pa je seveda vedno dopusten. —

Ena država z drugo državo navadno nima samo eno, ampak po več pogodb. V prvi vrsti prihajajo v poštev seveda posebne, tkzv. pravomočne pogodbe. V njih je sedes materije tako v materielnem — kot v procesuelnopravnem pogledu. Pravne klavzule pa so vsebovane

lega ozemlja naše kraljevine (čl. 12. manjšinske pogodbe v II. poglavju, IV. dodatku senžermenskega miru, na strani 190 izdaje Službenih novin).

V II. skupino spadajo pogodbe s premaganimi državami, to je z Avstrijo, Madjarsko, Nemčijo, Bolgarijo in Turčijo. Mirovne pogodbe naštevajo one pogodbe teh držav, ki veljajo naprej; glede ostalih pogodb je zavéznikom na prosto dano, da izberejo tiste pogodbe, ki naj še naprej veljajo. Če in katere pogodbe je v smislu te določbe izbrala naša vlada, o tem »nije ništa objavljvano«. Glede varščine in pravice revnih je pripomniti sledeče: Člen 287. vers., člen 238. senžerm. in člen 221. trianonskega miru določajo, da bodo zavezniki — razen Francije, Portugala in Rumunije — uporabljali, »u koliko se na njih odnosi«, haško konvencijo o civ. postopanju z dne 17. julija 1905. Ta konvencija ima v čl. 17—19 točne določbe o oproščanju varščine in v čl. 20—23 o pravici revnih. Prof. Sperl, I. c. str. 157 pravi, da velja haška konvencija o civ. postopanju »med Avstrijo in nasledstvenimi državami«. Temu mnenju se ni moč pridružiti. Kajti glasom čl. 277. vers., čl. 229. senžerm. in čl. 212. trianonskega miru je državljanom zmagovalcev zajamčena pred oblastmi premagancev zaščita osebe, imetka, pravice in interesov ter prost pristop k sodiščem. Vse to brez ozira na haško konvencijo. S temi pravicami se morajo zadovoljiti državljani onih zmagovalcev, ki že pred vojsko niso pristopili haški proc. konvenciji. Državljan onih zmagovalcev, ki so pristopili že prej k tej konvenciji, pa imajo pravice

iz te konvencije. To pomeni rečenica: u koliko se na njih odnosi. Sicer bi bile določbe čl. 277. itd. mirovnih pogodb brez smisla. S tem soglašajo praksa na splošno, če tudi mogoče iz drugih razlogov (prim. odločbo kr. kurije v Budapešti 9. aprila 1924, Pr. VII. 6419/23 v Ostrecht, 1926, str. 467; dalje profesor Heinsheimer v Wörterbuch des Völkerr. u. d. Diplomatie I., str. 488). Niti kraljevina Srbija, niti naša kraljevina nista pristopili k haški proces. konvenciji in za nas ta konvencija praktično ne pride v poštev.

V III. skupino spadajo pogodbe z (navadnimi) zavezniki: Belgija, Češkoslovaška, Rumunija, Poljska, Kina, Kuba, Grčija, Nikaragua, Panama, Portugal in Siam) ter pogodbe z nevtralcji. Glede te skupine ni v mirovnih pogodbah nobene določbe. V praksi nadaljna veljavnost teh pogodb navadno ni nesporna. Po Slob. Jovanoviću so bile l. 1919 proširjene na celo ozemlje še v veljavi stoječe trgovinske pogodbe Srbije s Španijo, Portugalom, Grčijo, Nizozemsko, Švedsko, Norveško, Švico, Belgijo in Dansko. Glasom zakonodajnemu odboru narodne skupščine pod št. 55 predložene »Obznane« generalne direktije carin C. br. 1071 od 29. marca 1919, Službene novine št. 27/1919, so bile proširjene na celo ozemlje poleg srbijskega carinskega zakona tudi trgovinske pogodbe Srbije z drugimi državami, »u koliko su još u važnosti«. Ta določba je prešla pozneje v čl. 177. Mn. zakona 1922/23, pa tudi pri tej prilležitosti na jasnosti ni nič pridobila.

(Nadaljevanje prihodnj.)

Ljubljanska borza.

Tečaj 13. maja 1929.	Povpreševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22:88
Berlin 1 M	13 48	15 51
Bruselj 1 belga	—	7:9014
Budimpešta 1 pengő	—	9:92
Curij 100 fr.	1094:40	1097:40
Dunaj 1 šilling	7:985	8:015
London 1 funt	275 75	276 55
Newyork 1 dolar	—	56:795
Paris 100 fr.	—	222:30
Praga 100 kron	167:93	168:73
Tret 100 lir	—	297:97

Vrednote: Delnice: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje, denar 158 dinarjev; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 Din; Prva hrvatska štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Zdr. pap. Vevče, Goricanje in Medvode d. d., Ljubljana, den. 123 Din; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Šeširc«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvornica za dušik d. d., Ruše, denar 250, blago 260 Din.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I., II., monte 260—300 Din; brzojavni drogovi 250—280 dinarjev; bordonali merkantilni 340 do 370 Din; trami merkantilni 290—310; škorote, konične, od 16 cm naprej 620—660 Din; škorote, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 720 Din; škorote, podmerne, do 15 cm 520 do 570 Din; deske—plohi, kon., od 16 cm naprej 550—600 Din; deske—plohi, par., od 16 cm naprej 600—630. — Bukev: Deske—plohi, naravni, neobrobjeni 490—510; deske—plohi, naravni, ostrorobi 750—1000 Din; deske—plohi, parjeni, neobrobjeni 650—850; deske—plohi parjeni, ostrorobi, 1000—1250 dinarjev; testoni 470—520; tavolete 1200 do 1250 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 450 do 700 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske—plohi, neobrobjeni boules 1300—1600 Din; deske—plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1050 Din; deske—plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1400 Din; frizi 1050—1250 Din. — Drva: bukova 20—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — Železniški pragovi: 260 m, 14 x 24, hrastovi 50—08 Din. — Oglje: bukovo za 100 kg 90—95 Din.

Šče se: 200 vagonov bukovih drv, dobava junij, avgust, oziroma septembar, novembar, feo vagon italijanska meja. — 200 m³ tramo, 4/4, 4/5, od 4—10 m, feo vagon nakladalna post. — 200 m³ škorot, 12 mm, od 15—40 cm, 4 m, paralelnih, tombante, feo vagon nakladalna postaja. — Trami, 6/8, 6 m dolgih, feo vagon nakladalna postaja.

Žito: Pšenica: bačka: 80 kg, 20% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 285—287:50; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska voz., slov. postaja, dobava v juniju, plačilo v 30 dneh, 290 Din do 292:50 Din. — Koruza: »la plata«: dobava meseca maja, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 312:50—315; »la plata«: dobava junija, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 307:50—310; »la plata«: dobava julij, avgust in september, zacarinjeno, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 302:50 do 305 Din; bačka: suha, dobava v maju, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 302:50 do 305 Din. — Ječmen: baranjski, pivovarski, 68/69 kg, 342:50—345; bački, ozimni, 67/68 kg, 320—322:50 Din. — Oves: bački, slovenska post., navadna vozina, 295—297:50. — Moka: pšenična 0g; feo Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga, 405—410 Din.

Tendencia: les: mirna; deželni pridelki: mlačna.

Zaključki: les: 43 vagonov; deželni pridelki: 1 vagon; drugo: — vagonov.

AMERIŠKE CENITVE PRIDELKA.

Statistik Snow cenil ameriški pridelek ozimne pšenice na 608 milijonov bušlov proti 563 milijonom po aprilovi cenitvi in proti definitivnemu lanskemu pridelku 579 milijonov bušlov. Posejani prostor je meril lani 36:18 mil. acrov, letos meri 40:9 milijonov. Tvrdba Curtis cenil pridelek na 617 milijonov bušlov, tvrdba Bryand na 646. Če vzamemo povprečnost vseh teh cenitev, pridemo na 618 mil. bušlov. Pridelek cenil Curtis na 42:5 mil. bušlov.

RAZNO.

Blagajniške ure pri davčnih upravah. Finančna direkcija v Ljubljani, oddelek za neposredne davke, objavlja: Radi nove organizacije finančne stroke, ki nalaga davčnim upravam izredno veliko internega uradnega dela, se je do nadaljnjega odredilo, da bodo trajale izza dne 15. maja t. l. blagajniške ure pri davčnih upravah le ob delavnikih in sicer samo dopoldne od 8. do 12. ure. Strankam se priporoča, da se v čim večji izmeri poslužujejo plačevanja raznih davčin v poštnem čekovnem prometu in to tembolj, ker bodo pri vsakem poštnem uradu poštne položnice na razpolago. Na hrbtu poštinih položnic pa naj vedno označijo namen plačila.

Splošna razstava v Poznanju od 16. maja do 30. septembra 1929. Svecana otvoritev velike splošne razstave v Poznanju se vrši 16. maja t. l.

Umetna volna. Glede poročil o izdelovanju umetne volne na Angleškem beremo sledeče podrobnosti. Izdelek se producira na temelju neke francoske iznajdbe in bo prišel v trgovino z znamko N. T. To je New Textil — nova tekstilija. Nabavne stroške navajajo z 9 penice za 1 angleški funt. Sintetična volna je pripravna za predelavo skupaj z naravno volno, pri čemur pravijo, da bo možno reducirati nabavne stroške za končni izdelek za 35 odstotkov. Novi način bo, izkoriščala družba, ki jo bodo ustanovili v Veliki Britaniji z imenom »Textil New Process«; v bližnjih dneh že se bo obrnila ta družba na londonski glavni trg glede finančne udeležbe. Beremo, da upa družba na dober uspeh.

Poljski krompir, ki ga Ogrska zaradi roka ni hotela prevzeti (glej naš zadnji članek o gospodarstvu Ogrske v aprilu), je prišel menda v veliki množini v Jugoslavijo, kjer se predpisi ne izvajajo tako strogo kot na Ogrskem.

Kartel za zavarovanje življenja na Ogrskem se ni ustanovil. Ustanovitvi se je uprl eden od vodilnih denarnih zavodov, ki sklepa 70 odstotkov življenjskih zavarovanj. Bile so pa tudi še druge ovire.

Deterding o omejitvi produkcije petroleja. Deterding je bil v Ameriki, da se pogaja s tamošnjimi petrolejskimi koncerni o restrikciji petrolejske produkcije. Po povratku iz Amerike je v razgovoru z dopisnikom amsterdamskega »Telegraafa« dejal, da bo postala restrikcija načina produkcije moralno imeti za posledico veliko kolebanje cen. Uporaba bolj racionalnih delovnih metod bi omogočila trajno stabilizacijo cen na višjem temelju kot je sedanj. Produkcija omejitve je v interesu petrolejske industrije in v interesu konsumentov; nadaljevanje nadprodukcije bi imelo za posledico zlom majhnih družb, vsled česar bi bila konkurenca manjša in bi šle cene v nedogledno višino. Najbrž se bo sporazum dosegel potom gentlemanskega dogovora.

Družba za polaganje kablov v Vzhodni Evropi. Predsednik švedskega vžigaličnega trusta Ivar Kreuger je napovedal ustanovitev družbe, ki bo preskrbovala polaganje kablov za vso Vzhodno Evropo. Imenovana družba hoče vzeti v zakup vse telefonsko omrežje v Jugoslaviji, na Ogrskem, v Rumuniji, Bolgariji itd. Dotičnim državam bo dala družba na razpolago večja posojila v svrhu polaganja kablov.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. maja t. l. ponudbe glede dobave hrastovega kretniškega lesa. — Saobračajno-komercijelno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. maja t. l. ponudbe glede dobave 1200 doz »Sidola«, 600 doz »Globus« paste in 1400 komadov smirkovega platna; do 27. maja t. l. pa glede dobave 5600 komadov šip. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odelenjih.) — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 16. maja t. l. ponudbe glede dobave 800 kg žebeljev, vijakov in pločevine; do 23. maja t. l. glede dobave 300 kg pocinkane pločevine, 800 kg karbida, 3000 komadov gorilcev in razne žice. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 18. maja t. l. ponudbe glede dobave 1300 kilogramov koruznega zdroba; do 21. maja t. l. glede dobave krožnih žag, pod-

kovnikov, obesnih ključavnic, mavca, vijakov ter glede dobave hrastovih plohov; do 27. maja t. l. glede dobave škarij za rezanje pločevine. — Dne 22. maja t. l. se bo vršila pri Ministrstvu vojske in mornarice, ekonomsko odelenje v Beogradu licitacija glede dobave 1000 komadov vagonskih plah. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Saobračajno-komercijelno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. maja t. l. ponudbe glede dobave različnih tiskovin. (Pogoji so na vpogled pri istem odelenju.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 21. maja t. l. ponudbe glede dobave kisa, paradižnikovega ekstrakta, testenin, kaše, mila, kreme za čevlje, metelj, krtač. — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 23. maja t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg portland-cementa. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 24. maja t. l. ponudbe glede dobave 1200 kg kartona; do 31. maja t. l. glede dobave 40.000 kg portland-cementa in 300 komadov lopat za premog. — Direkcija državnega rudnika Bukinje, pošta Kreka, sprejema do 25. maja t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg tračnic, 1000 komadov spojnic za gornje tračnice in 2000 komadov vijakov za gornje spojnice. — Mjesni upravni odbor bratinske blagajne v Kakanju sprejema do 25. maja t. l. ponudbe glede dobave perila. — Direkcija državne železarnice Vares-Majdan sprejema do 29. maja t. l. ponudbe glede dobave 5 vagonov moke in ca 4000 kilogramov svinjske masti. — Komanda stružnog oružja v Boki Kotorski sprejema do 31. maja t. l. ponudbe glede dobave raznih olj, minija, barv, laka, terpentina, bombaža za čiščenje, kalijevega mila, solne kisline, pocinkane žice, smirkovega platna, čopičev, ščetk itd. — Dne 29. maja t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu oferalna licitacija glede dobave železnih nosilcev; dne 31. maja t. l. pa glede dobave raznega električnega materijala. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

TRŽNA POROČILA.

Dunajski svinjski sejem (7. t. m.). — Dogon: 11.189 komadov, od tega 1485 iz Jugoslavije, 7250 iz Poljske in 939 iz Rumunije. Pri živahnem prometu so se mesni prašiči podražili za 15 grošev, pitane svinje pa za 5 grošev. Za 1 kg žive teže notirajo: pitane svinje 1. 2:45 do 2:55, angleške križane 2:40—2:60, kmeč-

Kvalitativno najboljše

nogavice volnene in flor, rokavice, triko perilo, vestje, puloverje, žepne robce, naramnice, kravate, ovratnike, srajce, razne čipke in vezene, kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike

edino le pri

JOS. PETELINC, Ljubljana, blizu Prošernovega spomenika ob vodi.

Na veliko

Telefon 2915.

Na malo

H. SUTTNER
- LJUBLJANA -

Ure, zlatnine in srebrnine

Lastna protokolirana tovarna v Švic

C. MENARDI

Komisija in import kolonijalnega blaga. Zaloga marseilskega mila

„HERKULE“

LJUBLJANA

Trubarjeva ul. 2

Telefon Interurban štev. 2062

Brzojavni naslov: MENARDI

VELETRGOVINA A. VOLK, LJUBLJANA
ŽITA IN MOKE RESLJEVA CESTA 24

LASTNI AVTOMATIČNI VALJČNI MLIN. Priporoča po najnižjih cenah razne mlevske proizvode in vse vrste žita, kakor tudi pšenično moko iz prvovrstnih banaških mlinov.

SPECIJALNA TRGOVINA KRMIL.

Brzoj.: Volk Ljubljana. Zahtevajte cenik! Telefon štev. 2449

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Knjige, časopise, račune, vizitke, etikete, memorande, kuverte, tabele, lepake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, cenike in tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA GREGORČIČEVA 23

TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica

Za večja naročila zahtevajte proračune!

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT

se priporoča p. n. trgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročanje in inseriranje